

EL

EL

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 9.11.2010
COM(2010) 670 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Γνώμη της Επιτροπής σχετικά με την αίτηση προσχώρησης του Μαυροβουνίου στην
Ευρωπαϊκή Ένωση**

{SEC(2010) 1334 τελικό}

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Γνώμη της Επιτροπής σχετικά με την αίτηση προσχώρησης του Μαυροβουνίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

α) Αίτηση προσχώρησης

Το Μαυροβούνιο υπέβαλε την αίτηση προσχώρησής του στην Ευρωπαϊκή Ένωση στις 15 Δεκεμβρίου 2008. Εν συνεχεία, στις 23 Απριλίου 2009, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κάλεσε την Επιτροπή να υποβάλει τη γνώμη της σχετικά με την αίτηση αυτή, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 49 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, το οποίο ορίζει τα εξής: *«Κάθε ευρωπαϊκό κράτος το οποίο σέβεται τις αξίες που αναφέρονται στο άρθρο 2 και δεσμεύεται να τις προάγει, μπορεί να ζητήσει να γίνει μέλος της Ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια ενημερώνονται για την αίτηση αυτή. Το αιτούν κράτος απευθύνει την αίτησή του στο Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει ομόφωνα, αφού ζητήσει τη γνώμη της Επιτροπής και μετά από έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο αποφασίζει με την πλειοψηφία των μελών από τα οποία απαρτίζεται. Λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια επιλεξιμότητας που συμφωνεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.»*

Το άρθρο 2 ορίζει τα εξής: *«Η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη εντός κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, την ανοχή, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών.»*

Αυτό είναι το νομικό πλαίσιο δυνάμει του οποίου η Επιτροπή υποβάλλει την παρούσα γνώμη.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Φέιρα του Ιουνίου 2000 αναγνώρισε ότι οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων που συμμετέχουν στη Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης είναι «εν δυνάμει υποψήφια κράτη μέλη» της ΕΕ. Η ευρωπαϊκή προοπτική αυτών των χωρών επιβεβαιώθηκε περαιτέρω από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Θεσσαλονίκης του Ιουνίου 2003, το οποίο προσυπέγραψε το «Θεματολόγιο της Θεσσαλονίκης για τα Δυτικά Βαλκάνια». Το θεματολόγιο αυτό εξακολουθεί να αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της πολιτικής της ΕΕ έναντι της περιοχής αυτής.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου 2006 επιβεβαίωσε εκ νέου τη δέσμευση της ΕΕ σύμφωνα με την οποία «το μέλλον των Δυτικών Βαλκανίων βρίσκεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση» και επανέλαβε ότι «η πρόοδος εκάστης χώρας στην πορεία προς την Ευρωπαϊκή Ένωση εξαρτάται από τις προσπάθειές της να συμμορφωθεί με τα κριτήρια της Κοπεγχάγης και τις προϋποθέσεις της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. Οι ικανοποιητικές επιδόσεις μιας χώρας στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών της δυνάμει της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων που αφορούν το εμπόριο, συνιστούν για την ΕΕ ουσιώδη παράγοντα προκειμένου να εξετάσει οποιαδήποτε αίτηση προσχώρησης». Στη διάσκεψη υπουργών ΕΕ-Δυτικών Βαλκανίων του Σαράγεβο που πραγματοποιήθηκε στις 2

Ιουνίου 2010, η ΕΕ επαναβεβαίωσε την κατηγορηματική δέσμευσή της για την ευρωπαϊκή προοπτική των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων και τόνισε ότι το μέλλον των χωρών αυτών βρίσκεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Συνθήκης, η τρέχουσα αξιολόγηση πραγματοποιείται σύμφωνα με τους όρους επιλεξιμότητας που έχει καθορίσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Τον Ιούνιο του 1993 στην Κοπεγχάγη, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατέληξε στο ακόλουθο συμπέρασμα:

«Η προσχώρηση θα πραγματοποιηθεί από τη στιγμή που μια συνδεδεμένη χώρα θα είναι ικανή να αναλάβει τις υποχρεώσεις του μέλους, δηλαδή εφόσον πληροί τις απαιτούμενες οικονομικές και πολιτικές προϋποθέσεις.

Για τη συμμετοχή απαιτούνται τα εξής:

- η υποψήφια χώρα να έχει επιτύχει τη σταθερότητα των θεσμών που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων·
- η ύπαρξη λειτουργούσας οικονομίας της αγοράς καθώς και η ικανότητα αντιμετώπισης της ανταγωνιστικής πίεσης και των δυνάμεων της αγοράς στα πλαίσια της Ένωσης·
- η ικανότητα των υποψηφίων να αναλάβουν τις υποχρεώσεις του μέλους μεταξύ των οποίων και την υιοθέτηση των στόχων της πολιτικής, οικονομικής και νομισματικής ένωσης».

Η ικανότητα της Ένωσης να απορροφήσει νέα μέλη, χωρίς να επιβραδυνθεί η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, αποτελεί επίσης σημαντικό ζήτημα προς το γενικό συμφέρον τόσο της Ένωσης όσο και των υποψηφίων χωρών.

Τον Δεκέμβριο του 1995, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης αναφέρθηκε στην ανάγκη *«να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις προοδευτικής και αρμονικής ένταξης αυτών των κρατών [που υποβάλλουν αίτηση προσχώρησης], ιδίως χάρη στην ανάπτυξη της οικονομίας της αγοράς, στην προσαρμογή των διοικητικών τους δομών και στη δημιουργία ενός σταθερού οικονομικού και νομισματικού περιβάλλοντος».*

Οι προϋποθέσεις της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης (ΔΣΣ) καθορίστηκαν από το Συμβούλιο στις 31 Μαΐου 1999. Μεταξύ αυτών συμπεριλαμβάνονται η συνεργασία με το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την πρώην Γιουγκοσλαβία (ICTY) και η περιφερειακή συνεργασία. Οι προϋποθέσεις αυτές αποτελούν βασικό στοιχείο της ΔΣΣ και ενσωματώνονται στη ΣΣΣ με το Μαυροβούνιο, η οποία ετέθη σε ισχύ τον Μάιο του 2010.

Τον Δεκέμβριο του 2006, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε ότι *«η στρατηγική διεύρυνσης, που στηρίζεται στην εμπέδωση, την εκπλήρωση προϋποθέσεων και την επικοινωνία, εν συνδυασμό προς την ικανότητα της ΕΕ να ενσωματώνει νέα μέλη, συνιστά τη βάση για μια νέα ομοφωνία όσον αφορά τη διεύρυνση».*

Στην παρούσα γνώμη, η Επιτροπή αναλύει την αίτηση του Μαυροβουνίου με βάση την ικανότητα της χώρας να εκπληρώσει τα κριτήρια που έθεσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης το 1993, καθώς και τις προϋποθέσεις της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. Εξετάζει, επίσης, τις επιδόσεις του Μαυροβουνίου όσον αφορά την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που υπέχει δυνάμει της ΣΣΣ, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων που

αφορούν το εμπόριο. Η γνώμη εκπονήθηκε με μέθοδο παρόμοια με εκείνη που εφαρμόστηκε στις προηγούμενες γνώμες με ορισμένες προσαρμογές οι οποίες αντανακλούν τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην «ανανεωμένη συναίνεση για τη διεύρυνση» του 2006. Η Επιτροπή διοργάνωσε ορισμένες αποστολές εμπειρογνομόνων στο Μαυροβούνιο οι οποίες επικεντρώθηκαν στους τομείς που καλύπτουν τα πολιτικά κριτήρια. Η προσέγγιση αυτή επέτρεψε να αξιολογηθούν οι διοικητικές ικανότητες των θεσμών του Μαυροβουνίου και ο τρόπος εφαρμογής της νομοθεσίας του. Συνέβαλε επίσης στον καλύτερο προσδιορισμό των προκλήσεων και προτεραιοτήτων που εναπομένουν για μελλοντική δράση. Η Επιτροπή έχει αναλύσει τόσο την παρούσα κατάσταση όσο και τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές. Για τους σκοπούς της παρούσας γνώμης, και χωρίς να προδικάζεται τυχόν μελλοντική ημερομηνία ένταξης, ως μεσοπρόθεσμη προοπτική ορίστηκε η πενταετία.

Η λεπτομερής ανάλυση στην οποία βασίστηκε η παρούσα γνώμη περιλαμβάνεται σε χωριστό έγγραφο (*Αναλυτική συνοδευτική έκθεση της γνώμης σχετικά με την αίτηση προσχώρησης του Μαυροβουνίου στην ΕΕ*)¹. Σύμφωνα με την ανανεωμένη συναίνεση για τη διεύρυνση, η αναλυτική έκθεση παρέχει αρχικές εκτιμήσεις των επιπτώσεων που ενέχει η μελλοντική ένταξη του Μαυροβουνίου για ορισμένους βασικούς τομείς πολιτικής. Η Επιτροπή προβαίνει σε λεπτομερέστερη εκτίμηση των επιπτώσεων στους εν λόγω τομείς πολιτικής σε μεταγενέστερα στάδια της προενταξιακής διαδικασίας. Επιπλέον, η συνθήκη προσχώρησης της ΕΕ για το Μαυροβούνιο θα απαιτήσει τεχνική προσαρμογή των θεσμικών οργάνων της ΕΕ δυνάμει της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

β) Σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και του Μαυροβουνίου

Το Μαυροβούνιο κήρυξε την ανεξαρτησία του στις 3 Ιουνίου 2006, έπειτα από δημοψήφισμα της 21ης Μαΐου 2006. Τον Ιούνιο του 2006, η ΕΕ αποφάσισε να συνάψει σχέσεις με το Μαυροβούνιο ως κυρίαρχο κράτος, και όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ αναγνώρισαν την ανεξαρτησία του Μαυροβουνίου.

Τον Οκτώβριο του 2007, υπογράφηκε **Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης** μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και του Μαυροβουνίου, αφετέρου², καθώς και ενδιάμεση συμφωνία για το εμπόριο και τα εμπορικά θέματα. Η ενδιάμεση συμφωνία ετέθη σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2008 και η Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης τον Μάιο του 2010 μετά την κύρωσή της από τα μέρη. Σε γενικές γραμμές, το Μαυροβούνιο εφάρμοσε απρόσκοπτα τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης, καθώς και τις διατάξεις που αφορούν το εμπόριο. Κάθε φορά που ανέκυπταν προβλήματα, το Μαυροβούνιο όριζε τα μέσα για την αντιμετώπισή τους με ανοιχτό και εποικοδομητικό τρόπο.

Στις 22 Ιανουαρίου 2007, το Συμβούλιο ενέκρινε **ευρωπαϊκή εταιρική σχέση** με το Μαυροβούνιο³.

Από τον Φεβρουάριο του 2007 και μετά πραγματοποιήθηκαν συνεδριάσεις πολιτικού διαλόγου σε επίπεδο υπουργών μεταξύ της ΕΕ και του Μαυροβουνίου. Ο πολιτικός διάλογος μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Μαυροβουνίου άρχισε ήδη από τη στιγμή της ανεξαρτησίας της χώρας. Η μικτή επιτροπή που συγκροτήθηκε δυνάμει της ενδιάμεσης συμφωνίας συνεδρίασε δύο φορές από την έναρξη ισχύος της συμφωνίας. Η πρώτη

¹ SEC(2010) 1334 της 09.11.2010.

² EE L 108 της 29.4.2010, σ. 1.

³ EE L 20 της 27.1.2007, σ. 16.

συνεδρίαση του Συμβουλίου Σταθεροποίησης και Σύνδεσης πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2010. Από το 2006 και μετά πραγματοποιήθηκαν ετήσιες διακοινοβουλευτικές συνεδριάσεις μεταξύ των αντιπροσώπων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Κοινοβουλίου του Μαυροβουνίου και, τον Σεπτέμβριο του 2010, πραγματοποιήθηκε η πρώτη συνεδρίαση της κοινοβουλευτικής επιτροπής σταθεροποίησης και σύνδεσης.

Το Συμβούλιο χορήγησε το καθεστώς ελευθέρωσης των θεωρήσεων για τους πολίτες του Μαυροβουνίου κατόπιν διαβουλεύσεων με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στις 19 Δεκεμβρίου 2009. Το καθεστώς αυτό ισχύει για τους κατόχους βιομετρικών διαβατηρίων που ταξιδεύουν στον χώρο Σένγκεν. Η απόφαση αυτή ελήφθη λόγω της ουσιαστικής προόδου στους τομείς της δικαιοσύνης, της ελευθερίας και της ασφάλειας, καθώς και της εκπλήρωσης των ειδικών προϋποθέσεων που καθορίζονται στον χάρτη πορείας για την ελευθέρωση των θεωρήσεων. Από τον Ιανουάριο του 2008 ισχύει συμφωνία επανεισδοχής μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Μαυροβουνίου.

Τον Οκτώβριο του 2005, το Μαυροβούνιο υπέγραψε τη Συνθήκη για την Ενεργειακή Κοινότητα και, με τον τρόπο αυτόν, έγινε πλήρες μέλος της Ενεργειακής Κοινότητας Νοτιο-Ανατολικής Ευρώπης. Τον Ιούνιο του 2006, το Μαυροβούνιο υπέγραψε τη συμφωνία για έναν Κοινό Ευρωπαϊκό Αεροπορικό Χώρο (ΚΕΑΧ).

Το Μαυροβούνιο συμμετέχει ενεργά στην οικονομική και δημοσιονομική εποπτεία και στην κοινοποίηση των ρυθμίσεων που εφαρμόζονται από το 2006 για τις εν δυνάμει υπονήφιες χώρες.

Τον Ιούνιο του 2008, η κυβέρνηση του Μαυροβουνίου υιοθέτησε το Εθνικό Πρόγραμμα Ενσωμάτωσης του Μαυροβουνίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση για το διάστημα 2008-2012. Το έγγραφο αυτό αποτελεί σχέδιο υιοθέτησης του κεκτημένου, με βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί τον σημαντικότερο εμπορικό εταίρο του Μαυροβουνίου. Το 2009, πάνω από το 40% των εισαγωγών του Μαυροβουνίου προέρχονταν από την ΕΕ και το 48% των εξαγωγών του προορίζονταν για την ΕΕ.

Το Μαυροβούνιο λαμβάνει **χρηματοδοτική βοήθεια της ΕΕ** από το 1998 και μετά. Συνολικά, μεταξύ του 1998 και του 2010, η ΕΕ ανέλαβε υποχρεώσεις άνω των 408,5 εκατομμυρίων ευρώ για το Μαυροβούνιο. Από το 1998 έως το 2006, το Μαυροβούνιο έλαβε από το πρόγραμμα CARDS της ΕΕ βοήθεια ύψους 277,2 εκατομμυρίων ευρώ. Από το 2007 και μετά, το CARDS αντικαταστάθηκε από τον μηχανισμό προενταξιακής βοήθειας (IPA), δυνάμει του οποίου το Μαυροβούνιο έλαβε βοήθεια ύψους 131,3 εκατ. EUR από το 2007 έως το 2010. Ο μηχανισμός IPA αποβλέπει στην υποστήριξη της μεταρρυθμιστικής διαδικασίας στη χώρα στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, δίνοντας έμφαση στη δημιουργία θεσμών, στην καθιέρωση του κεκτημένου της ΕΕ και στη βελτίωση των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών, καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο ανάπτυξη. Χρηματοδοτική στήριξη παρέχεται επίσης στην κοινωνία των πολιτών.

Η Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης προβλέπει τη συμμετοχή του Μαυροβουνίου σε προγράμματα της ΕΕ. Το Μαυροβούνιο συμμετέχει ενεργά σε τρία προγράμματα της ΕΕ στο πλαίσιο της δημοσιονομικής προοπτικής 2007-2013: στο 7^ο πρόγραμμα-πλαίσιο στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, στο πρόγραμμα για την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία και στο πρόγραμμα για τον πολιτισμό. Τα κεφάλαια του IPA

χρησιμοποιούνται για να καλύψουν μέρος των δαπανών συμμετοχής στα τρία αυτά προγράμματα.

B. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ

1. ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

Η παρούσα αξιολόγηση πραγματοποιείται με βάση τα κριτήρια της Κοπεγχάγης τα οποία συνίστανται στη σταθερότητα των θεσμών που εγγυώνται τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα, το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων, καθώς και τις προϋποθέσεις της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης.

Το Μαυροβούνιο αποτελεί κοινοβουλευτική **δημοκρατία**, βασιζόμενη σε συνταγματικό και νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο ευθυγραμμίζεται σε μεγάλο βαθμό με τις ευρωπαϊκές αρχές και τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Το Μαυροβούνιο διαχειρίστηκε απρόσκοπτα το δημοψήφισμα για την ανεξαρτησία του, το 2006, ακολουθώντας τις συστάσεις της ΕΕ και βασιζόμενο στους κανόνες που θεσπίστηκαν με πολιτική συναίνεση. Η συναίνεση μεταξύ των πολιτικών κομμάτων για τη συγκρότηση κράτους ισχυροποιείται. Υπάρχει επίσης πολιτική συναίνεση όσον αφορά την προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, παρότι έχει δημιουργηθεί σε μεγάλο βαθμό η νομική και θεσμική βάση της χώρας, η λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών είναι ανεπαρκής και η εφαρμογή της νομοθεσίας εξακολουθεί να παρουσιάζει αδυναμίες. Η συνολική ικανότητα του κοινοβουλίου να διασφαλίζει τη δέουσα εποπτεία της κυβέρνησης εξακολουθεί να είναι περιορισμένη. Ο διαχωρισμός των εξουσιών δεν τηρείται πλήρως στην περίπτωση του δικαστικού τομέα. Η δημόσια διοίκηση εξακολουθεί να είναι ανεπαρκής και ιδιαίτερα πολιτικοποιημένη.

Οι εκλογές του Μαυροβουνίου πληρούσαν σε γενικές γραμμές τα διεθνή πρότυπα δημοκρατικών εκλογών. Σύμφωνα με την εκτίμηση του ΟΑΣΕ/ΓΔΘΔΑ, οι τελευταίες κοινοβουλευτικές εκλογές που διεξήχθησαν τον Μάρτιο του 2009 πληρούσαν όλα σχεδόν τα διεθνή πρότυπα, αλλά εξακολουθούν να εμπεριέχουν αδυναμίες που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Ειδικότερα, ο εκλογικός νόμος πρέπει να εναρμονιστεί πλήρως με το σύνταγμα.

Τα τελευταία χρόνια, το Μαυροβούνιο ενίσχυσε το νομικό και θεσμικό πλαίσιο του **κράτους δικαίου**. Ωστόσο, το πλαίσιο αυτό εφαρμόζεται πλημμελώς. Τα κυριότερα προβλήματα συνδέονται με την πολιτικοποίηση της δικαστικής εξουσίας και τις ελλείψεις στη λειτουργία των οργάνων επιβολής του νόμου, ιδίως για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς.

Οι μεταρρυθμίσεις της δικαστικής εξουσίας συνεχίζονται. Μεταξύ των επιτευγμάτων περιλαμβάνονται η δημιουργία νέων θεσμών, όπως των δικαστικών και εισαγγελικών συμβουλίων και η λήψη μέτρων για τη βελτίωση της ανεξαρτησίας και της αποτελεσματικότητας. Ωστόσο, εξακολουθούν να υφίστανται σοβαρές ανησυχίες ως προς τον ρόλο του κοινοβουλίου στον διορισμό των δικαστικών και εισαγγελικών συμβουλίων και των εισαγγελέων. Υπάρχουν επίσης ανησυχίες όσον αφορά την αποτελεσματικότητα και τη λογοδοσία της δικαστικής εξουσίας.

Το Μαυροβούνιο έχει δημιουργήσει σε μεγάλο βαθμό το νομικό και θεσμικό πλαίσιο που είναι αναγκαίο για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Ωστόσο, η διαφθορά εξακολουθεί να είναι εκτεταμένη σε πολλούς τομείς και συνιστά ιδιαίτερα σοβαρό πρόβλημα. Η νομοθεσία

για την καταπολέμηση της διαφθοράς δεν εφαρμόζεται συστηματικά. Επιπλέον, τα νομικά πλαίσια για την πρόληψη των συγκρούσεων συμφερόντων και για τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και των εκλογικών εκστρατειών παρουσιάζουν σοβαρές αδυναμίες. Οι εποπτεύουσες αρχές δεν διαθέτουν πλήρεις νομικές εξουσίες και την ικανότητα να διασφαλίζουν την επιβολή της νομοθεσίας για την πρόληψη της σύγκρουσης συμφερόντων και για τον έλεγχο της χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων και των εκλογικών εκστρατειών. Επίσης, υπάρχουν ανησυχίες όσον αφορά την επιτήρηση των δημόσιων συμβάσεων, την ιδιωτικοποίηση, τον χωροταξικό σχεδιασμό και τις οικοδομικές άδειες. Δεν υπάρχει συστηματικός εσωτερικός έλεγχος για την παρακολούθηση της διαφθοράς, καθώς και για τη διασφάλιση της λογοδοσίας και την τήρηση του κράτους δικαίου στο πλαίσιο των κρατικών οργάνων. Τούτο ισχύει ιδίως σε τομείς όπως η φορολογική και τελωνειακή διοίκηση, η αστυνομία και η δικαστική εξουσία, και η τοπική αυτοδιοίκηση. Οι ικανότητες διερεύνησης και ο συντονισμός μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου παραμένουν ανεπαρκείς. Απαιτείται ισχυρή πολιτική βούληση για να βελτιωθούν οι επιδόσεις στην καταπολέμηση της διαφθοράς. Το ιστορικό επιδόσεων όσον αφορά τις έρευνες, τις διώξεις και τις καταδικαστικές αποφάσεις σε περιπτώσεις διαφθοράς σε όλα τα επίπεδα παραμένει χαμηλό.

Στον τομέα της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος, το νομικό πλαίσιο που έχει αναπτυχθεί από το Μαυροβούνιο είναι, σε γενικές γραμμές, κατάλληλο, και οι ικανότητες έχουν βελτιωθεί. Ωστόσο, το οργανωμένο έγκλημα παραμένει σοβαρό πρόβλημα. Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η παράνομη διακίνηση ναρκωτικών αποτελούν βασικούς τομείς ανησυχίας. Οι ικανότητες επιβολής του νόμου και ο συντονισμός είναι ανεπαρκείς, και το ιστορικό των επιδόσεων εφαρμογής παραμένει περιορισμένο. Οι πρωτόβουλες διερευνητικές ικανότητες εξακολουθούν να είναι ανεπαρκείς. Η αξιολόγηση των απειλών και η συγκέντρωση και επεξεργασία πληροφοριών στον τομέα του εγκλήματος δεν είναι ικανοποιητικές. Είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί η ικανότητα της εισαγγελικής αρχής να εφαρμόσει πλήρως τον νέο κώδικα ποινικής δικονομίας. Η περαιτέρω ενίσχυση της συνεργασίας σε διεθνές επίπεδο είναι αναγκαία, ιδίως με τις γειτονικές χώρες.

Το νομικό και πολιτικό πλαίσιο του Μαυροβουνίου που διέπει τα **ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και τον σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων** έχει, σε μεγάλο βαθμό, δημιουργηθεί και, σε γενικές γραμμές, ανταποκρίνεται στα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα. Το θεσμικό πλαίσιο κρίνεται αρκετά ικανοποιητικό. Ωστόσο, υπάρχουν κενά στην εφαρμογή της νομοθεσίας, καθώς και στις υφιστάμενες στρατηγικές και σχέδια δράσης. Στον τομέα αυτόν, είναι αναγκαίο να αυξηθεί η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση τη διοίκησης, της αστυνομίας και της δικαστικής εξουσίας ως προς τα πρότυπα.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι ευρέως σεβαστά στο Μαυροβούνιο. Ωστόσο, υπάρχουν ανησυχίες όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των πολιτικών για την καταπολέμηση των διακρίσεων, την ελευθερία της έκφρασης και τις σχέσεις με την κοινωνία των πολιτών. Το νομικό πλαίσιο για την καταπολέμηση των διακρίσεων έχει βελτιωθεί ουσιαστικά. Στην πράξη, ωστόσο, οι Ρομά, οι Ασκάλι και οι Αιγύπτιοι, τα άτομα με ειδικές ανάγκες και οι λεσβίες, οι ομοφυλόφιλοι, οι αμφιφυλόφιλοι και οι διεμφυλικοί (ΛΟΑΔ) εξακολουθούν να υφίστανται διακρίσεις, ακόμη και από την πλευρά των κρατικών αρχών. Πρέπει να ενισχυθούν οι εκτελεστικοί μηχανισμοί για την πρόληψη, την παρακολούθηση, την επιβολή κυρώσεων και την άσκηση δίωξης σε περιπτώσεις διακρίσεων. Τον Ιούλιο του 2010 ήταν αναγκαίο να εφαρμοστεί πλήρως η νομοθεσία για την καταπολέμηση των διακρίσεων. Η ισότητα των φύλων δεν διασφαλίζεται πλήρως στην πράξη. Όσον αφορά την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, ο εκφοβισμός των δημοσιογράφων και τα δυσανάλογα πρόστιμα σε περιπτώσεις δυσφήμισης αποτελούν πηγή ανησυχίας. Η νομοθεσία και η πρακτική σε περιπτώσεις

δυσφήμισης πρέπει να ευθυγραμμιστούν πλήρως με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Πρέπει να διαφυλαχθεί η ανεξαρτησία της ρυθμιστικής αρχής για τα μέσα ενημέρωσης. Όσον αφορά τις σχέσεις με την κοινωνία των πολιτών, ο υφιστάμενος διάλογος δεν είναι απόλυτα ικανοποιητικός. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι κυριότερες ΜΚΟ έχουν υποστεί πολιτικές και διοικητικές πιέσεις. Η ενδοοικογενειακή βία, καθώς και η κακή μεταχείριση και οι συνθήκες φυλάκισης που δεν ανταποκρίνονται στα πρότυπα αποτελούν επίσης πηγή ανησυχίας.

Ο σεβασμός και η προστασία των μειονοτήτων διασφαλίζονται ευρέως. Ωστόσο, πρέπει να βελτιωθεί η συνεργασία μεταξύ των κυβερνητικών και μειονοτικών συμβουλίων, καθώς και η εκπροσώπηση στις δημόσιες υπηρεσίες των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες, των κρατικών αρχών και των οργάνων τοπικής αυτοδιοίκησης. Η πρόσβαση των Ρομά, των Ασκάλι και των Αιγυπτίων στα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα, ιδίως στην εκπαίδευση και την απασχόληση, είναι ανεπαρκής. Όσον αφορά τους εκτοπισμένους από την Κροατία, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και το Κοσσυφοπέδιο⁴, που εκτιμώνται σε περίπου 17 000, ο νόμος περί αλλοδαπών του 2009 επιτρέπει την πρόσβασή τους στο καθεστώς του μόνιμου διαμένοντος. Η μείωση των διοικητικών φόρων, τον Ιούλιο του 2010, δημιούργησε καλύτερες προϋποθέσεις για την πρόσβασή τους στο καθεστώς αυτό. Οι αρχές του Μαυροβουνίου έλαβαν επίσης, τον Ιούλιο του 2010, μεταβατικά μέτρα που επιτρέπουν την πρόσβαση των εκτοπισθέντων στα κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα που είχαν πριν από την απόκτηση του καθεστώτος διαμένοντος. Ωστόσο, το σχέδιο δράσης για τους εκτοπισθέντες εφαρμόζεται ελάχιστα επιτόπου. Τα άτομα στα οποία έχει χορηγηθεί καθεστώς διαμένοντος είναι ελάχιστα, γεγονός που οφείλεται ιδίως στις δυσχέρειες που αντιμετωπίζουν για την προσκόμιση όλων των απαιτούμενων εγγράφων. Οι νόμοι που διασφαλίζουν την πρόσβαση στα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα πρέπει να εναρμονιστούν με τον νόμο περί αλλοδαπών. Ιδιαίτερα ανησυχητικές είναι οι συνθήκες διαβίωσης στον καταυλισμό Κοπίκ που παρέχει καταφύγιο κυρίως στους εκτοπισθέντες Ρομά, στους Ασκαλί και στους Αιγυπτίους από το Κοσσυφοπέδιο.

Το Μαυροβούνιο πληροί σε γενικές γραμμές τις προϋποθέσεις της **Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης**. Η συνεργασία με το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την Πρώην Γιουγκοσλαβία (ICTY) είναι ικανοποιητική. Η χώρα είναι σταθερά προσηλωμένη στην περιφερειακή συνεργασία και διαδραματίζει εποικοδομητικό περιφερειακό ρόλο. Συμμετέχει ενεργά στις περιφερειακές πρωτοβουλίες. Οι διμερείς σχέσεις με όλες τις γειτονικές χώρες είναι γενικά ικανοποιητικές και αναπτύσσονται περαιτέρω. Οι σχέσεις με τη Σερβία, μετά τη διάλυση της ένωσης κρατών, είναι γενικά ικανοποιητικές, αλλά εναπομένουν ορισμένα εκκρεμή θέματα. Η οροθέτηση των συνόρων με τις γειτονικές χώρες δεν έχει οριστικοποιηθεί. Με βάση την πολιτική συμφωνία που έχει επιτευχθεί μέχρι σήμερα, το Μαυροβούνιο πρέπει να οριστικοποιήσει μαζί με την Κροατία την από κοινού παραπομπή της υπόθεσης της χερσονήσου Prevlaka στο Διεθνές Δικαστήριο. Το Μαυροβούνιο είναι συμβαλλόμενο μέρος του καταστατικού της Ρώμης. Ωστόσο, η χώρα κύρωσε διμερή συμφωνία περί ασυλίας με τις Ηνωμένες Πολιτείες όσον αφορά το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο, η οποία δεν συνάδει με τις κοινές θέσεις και τις κατευθυντήριες αρχές της ΕΕ. Η χώρα πρέπει να ευθυγραμμιστεί με τη θέση της ΕΕ.

⁴ Δυνάμει της απόφασης ΣΑΗΕ 1244/1999.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

Η παρούσα αξιολόγηση πραγματοποιείται με βάση τα κριτήρια της Κοπεγχάγης που αφορούν την ύπαρξη **λειτουργούσας οικονομίας της αγοράς**, καθώς και την ικανότητα αντιμετώπισης της **ανταγωνιστικής πίεσης** και των δυνάμεων της αγοράς στα πλαίσια της Ένωσης.

Το Μαυροβούνιο έχει επιτύχει ευρεία συναίνεση στο εσωτερικό σχετικά με τους βασικούς άξονες της οικονομικής πολιτικής, και έχει καταδείξει ιστορικό επιδόσεων όσον αφορά την εφαρμογή των οικονομικών μεταρρυθμίσεων. Η οικονομική σταθερότητα έχει προχωρήσει σε ικανοποιητικό βαθμό που επιτρέπει στους οικονομικούς παράγοντες να λαμβάνουν αποφάσεις μέσα σ' ένα κλίμα προβλεψιμότητας. Το γεγονός αυτό οδήγησε σε υψηλούς συντελεστές ανάπτυξης, άνω του 5% κατά μέσο όρο, κατά τα έτη που προηγήθηκαν της οικονομικής κρίσης. Το έλλειμμα του προϋπολογισμού και το δημόσιο χρέος παρέμειναν σε μέτρια επίπεδα. Η ανεργία μειώθηκε σε ποσοστό κάτω του 12% το 2009, και η εργατική νομοθεσία εκσυγχρονίστηκε. Κατά την τελευταία δεκαετία, η ελεύθερη αλληλεπίδραση των δυνάμεων της αγοράς αναπτύχθηκε με ιδιωτικοποιήσεις και με την κατάργηση των ελέγχων στις τιμές, στο ξένο συνάλλαγμα και στα εμπορικά καθεστάτα. Το βελτιωμένο επιχειρηματικό περιβάλλον προσέλκυσε ξένες επενδύσεις. Η διαδικασία αναδιάρθρωσης των στρατηγικών επιχειρήσεων και τομέων έχει ήδη αρχίσει. Οι κρατικές ενισχύσεις ήταν ανέκαθεν χαμηλές και συχνά συνδέονταν με ρήτρες ιδιωτικοποίησης ή με την υποστήριξη προβληματικών επιχειρήσεων. Η οικονομία του Μαυροβουνίου εξακολουθεί να είναι πολύ ανοιχτή και το επίπεδο της εμπορικής και επενδυτικής ολοκλήρωσης με την ΕΕ και την περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων είναι υψηλό.

Ωστόσο, έπειτα από σειρά ετών μαζικών εισροών κεφαλαίων που υποστήριξαν την ταχεία οικονομική ανάπτυξη, η παγκόσμια κρίση έφερε στο φως σημαντικά εσωτερικά και εξωτερικά ελλείμματα που εξέθεσαν τη χώρα και απείλησαν τη μακροοικονομική σταθερότητα. Η κρίση φανέρωσε επίσης τρωτά σημεία στις ρυθμίσεις και στην εποπτεία του τραπεζικού τομέα, γεγονός που απαιτούσε αποφασιστική κεφαλαιοποίηση των τραπεζών. Επειδή δεν υπήρχε δημοσιονομικό περιθώριο, η κυβέρνηση μπορούσε κυρίως να αντιδράσει με την παροχή εγγυήσεων στις προβληματικές επιχειρήσεις, γεγονός που υπάρχει κίνδυνος να έχει αισθητές επιπτώσεις στο αυξανόμενο δημόσιο χρέος. Η συνεχιζόμενη ανεργία και η άτυπη απασχόληση υποδηλώνουν τις αδυναμίες του συστήματος εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και ορισμένες δυσκαμψίες της αγοράς εργασίας. Η υποδομή ενέργειας και μεταφορών της χώρας εξακολουθεί να είναι ανεπαρκής. Η χρηματοδότηση είναι ελλιπής και δαπανηρή για τις μικρές ιδίως επιχειρήσεις. Οι συνεχιζόμενες αδυναμίες του κράτους δικαίου επηρεάζουν αρνητικά το επιχειρηματικό περιβάλλον. Ο άτυπος τομέας εξακολουθεί να αποτελεί σοβαρό πρόβλημα.

3. ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΜΕΛΟΥΣ

Η ικανότητα του Μαυροβουνίου να αναλάβει τις υποχρεώσεις του μέλους αξιολογήθηκε σύμφωνα με τους ακόλουθους δείκτες:

- τις υποχρεώσεις που καθορίζονται στη Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης·
- την πρόοδο όσον αφορά την υιοθέτηση, την εφαρμογή και τη θέση σε ισχύ του κερτημένου της ΕΕ.

Σε γενικές γραμμές, το Μαυροβούνιο εφάρμοσε απρόσκοπτα τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. Ωστόσο, υπάρχουν κενά σε ορισμένους τομείς (κρατικές ενισχύσεις και διαμετακομιστική κυκλοφορία).

Το 2008, το Μαυροβούνιο υιοθέτησε Εθνικό Πρόγραμμα Ενσωμάτωσης, το οποίο αποτελεί ένα σφαιρικό και φιλόδοξο σχέδιο που προβλέπει την εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με το κεκτημένο της ΕΕ. Έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την υιοθέτηση νομοθεσίας εναρμονισμένης με το κεκτημένο της ΕΕ, ιδίως σε ορισμένους τομείς της εσωτερικής αγοράς, των διατάξεων των σχετικών με το εμπόριο, των τελωνείων και της φορολογίας. Ωστόσο, η χώρα αντιμετωπίζει ακόμη σοβαρά προβλήματα όσον αφορά την εφαρμογή και την επιβολή της νομοθεσίας. Οι διοικητικές και δικαστικές ικανότητες εξακολουθούν να είναι γενικά περιορισμένες και η χώρα θα πρέπει να καταβάλει εντατικές προσπάθειες για την ενίσχυσή τους προκειμένου να αναλάβει τις υποχρεώσεις του μέλους μεσοπρόθεσμα.

Αν συνεχίσει τις προσπάθειές του, το Μαυροβούνιο θα πρέπει, μεσοπρόθεσμα, να αποκτήσει την ικανότητα εκπλήρωσης των απαιτήσεων του κεκτημένου στους ακόλουθους τομείς:

- - Φορολογία
- - Πολιτική επιχειρήσεων και βιομηχανική πολιτική
- - Επιστήμη και έρευνα
- - Εκπαίδευση και πολιτισμός
- - Τελωνειακή ένωση
- - Εξωτερικές σχέσεις
- - Εξωτερική πολιτική, πολιτική ασφάλειας και άμυνας
- - Χρηματοπιστωτικές και δημοσιονομικές διατάξεις

Μεσοπρόθεσμα, το Μαυροβούνιο θα πρέπει να καταβάλει επιπλέον προσπάθειες για να εναρμονιστεί με το κεκτημένο και να εφαρμόσει το κεκτημένο αυτό με αποτελεσματικό τρόπο στους ακόλουθους τομείς:

- - Ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων
- - Δικαίωμα εγκατάστασης και ελευθερία παροχής υπηρεσιών
- - Ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων
- - Δημόσιες συμβάσεις
- - Εταιρικό δίκαιο
- - Πολιτική ανταγωνισμού
- - Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες
- - Κοινωνία της πληροφορίας και μέσα ενημέρωσης

- - Πολιτική μεταφορών
- - Ενέργεια
- - Οικονομική και νομισματική πολιτική
- - Διευρωπαϊκά δίκτυα
- - Προστασία των καταναλωτών και της υγείας

Στους προαναφερόμενους τομείς είναι αναγκαίο να πραγματοποιηθούν περαιτέρω προσαρμογές του νομικού και θεσμικού πλαισίου και, ιδίως, να ενισχυθούν οι διοικητικές ικανότητες και οι ικανότητες εφαρμογής.

Το Μαυροβούνιο θα πρέπει να καταβάλει σημαντικές και εντατικές προσπάθειες για να εναρμονιστεί με το κεκτημένο της ΕΕ και να εφαρμόσει μεσοπρόθεσμα το κεκτημένο αυτό με αποτελεσματικότητα στους ακόλουθους τομείς:

- - Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων
- - Νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας
- - Γεωργία και αγροτική ανάπτυξη
- - Ασφάλεια τροφίμων, κτηνιατρική και φυτοϋγειονομική πολιτική
- - Αλιεία
- - Στατιστικές
- - Κοινωνική πολιτική και απασχόληση
- - Περιφερειακή πολιτική και συντονισμός διαρθρωτικών μέσων
- - Δικαστικό σύστημα και θεμελιώδη δικαιώματα
- - Δικαιοσύνη, ελευθερία και ασφάλεια
- - Δημοσιονομικός έλεγχος

Στους προαναφερόμενους τομείς είναι αναγκαίο να πραγματοποιηθούν πολλές προσαρμογές του νομικού και θεσμικού πλαισίου και να ενισχυθούν σημαντικά οι διοικητικές ικανότητες και οι ικανότητες εφαρμογής.

Όσον αφορά το περιβάλλον, θα απαιτηθούν περαιτέρω συντονισμένες και σημαντικές προσπάθειες για την εναρμόνιση με το κεκτημένο της ΕΕ και την αποτελεσματική εφαρμογή του. Μεταξύ των προσπαθειών αυτών περιλαμβάνονται ουσιώδεις επενδύσεις και ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας για την επιβολή της νομοθεσίας, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί, μεσοπρόθεσμα, η συμμόρφωση με τα σημαντικότερα θέματα, συμπεριλαμβανομένης της κλιματικής αλλαγής. Πλήρης συμμόρφωση με το κεκτημένο μπορεί να επιτευχθεί μόνο μακροπρόθεσμα και θα απαιτήσει υψηλότερα επίπεδα επενδύσεων.

Γ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Το Μαυροβούνιο σημείωσε πρόοδο κατά την εκπλήρωση των κριτηρίων που καθόρισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης το 1993, τα οποία συνίστανται στη σταθερότητα των θεσμών που εγγυώνται τη δημοκρατία, στο κράτος δικαίου, στα ανθρώπινα δικαιώματα, στον σεβασμό και στην προστασία των μειονοτήτων, καθώς και των προϋποθέσεων της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. Ωστόσο, απαιτούνται πολλές ακόμη προσπάθειες.

Όσον αφορά τα οικονομικά κριτήρια, το Μαυροβούνιο έχει επιτύχει εν μέρει τη μακροοικονομική σταθερότητα. Ωστόσο, για να καταστεί λειτουργούσα οικονομία της αγοράς, όπως καθορίστηκε το 1993 από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης, το Μαυροβούνιο πρέπει να αντιμετωπίσει τα εσωτερικά και εξωτερικά ελλείμματα, καθώς και τις υφιστάμενες αδυναμίες, ιδίως στον δημοσιονομικό τομέα και στη λειτουργία της αγοράς εργασίας, και να ενισχύσει το κράτος δικαίου. Για να μπορεί να αντιμετωπίσει μεσοπρόθεσμα τις ανταγωνιστικές πιέσεις και τις δυνάμεις της αγοράς στο εσωτερικό της Ένωσης, το Μαυροβούνιο πρέπει να ενισχύσει την υλική υποδομή και το ανθρώπινο δυναμικό του, καθώς και να συνεχίσει να εφαρμόζει διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.

Το ιστορικό επιδόσεων του Μαυροβουνίου κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του δυνάμει της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης είναι γενικά θετικό.

Μεσοπρόθεσμα, το Μαυροβούνιο θα είναι σε θέση να αναλάβει τις υποχρεώσεις του μέλους στους περισσότερους τομείς του κεκτημένου, εφόσον συνεχιστεί η διαδικασία εναρμόνισης και καταβληθούν σημαντικές και εντατικές περαιτέρω προσπάθειες για να διασφαλιστεί η εφαρμογή και η επιβολή της νομοθεσίας. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί σε τομείς όπως η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, η νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας, η γεωργική και αγροτική ανάπτυξη, η ασφάλεια των τροφίμων, η κτηνιατρική και φυτοϋγειονομική πολιτική, η αλιεία, οι στατιστικές, η κοινωνική πολιτική και η απασχόληση, η περιφερειακή πολιτική και ο συντονισμός των διαρθρωτικών μέσων, τα δικαστικά και θεμελιώδη δικαιώματα, η δικαιοσύνη, η ελευθερία και η ασφάλεια, καθώς και ο δημοσιονομικός έλεγχος. Πλήρης συμμόρφωση με το κεκτημένο στον τομέα του περιβάλλοντος μπορεί να επιτευχθεί μόνο μακροπρόθεσμα και θα απαιτήσει υψηλότερα επίπεδα επενδύσεων. Οι προσπάθειες στον τομέα αυτόν πρέπει να επισπευσθούν.

Η ένταξη του Μαυροβουνίου αναμένεται να έχει περιορισμένες συνολικά επιπτώσεις στις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεν θα επηρεάσει την ικανότητα της τελευταίας να διατηρήσει και να εμβαθύνει την ανάπτυξη της.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις με την Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να αρχίσουν με το Μαυροβούνιο μόλις εκπληρώσει η χώρα στον απαιτούμενο βαθμό τα κριτήρια προσχώρησης και, ιδίως, τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης, τα οποία απαιτούν τη σταθερότητα των θεσμών που εγγυώνται κυρίως το κράτος δικαίου. Εν προκειμένω, το Μαυροβούνιο πρέπει ειδικότερα να εκπληρώσει τις ακόλουθες βασικές προτεραιότητες:

Να βελτιώσει το νομοθετικό πλαίσιο για τις εκλογές σύμφωνα με τις συστάσεις που έχουν υποδείξει ο ΟΑΣΕ/ΓΔΘΔΑ και η Επιτροπή της Βενετίας· να ενισχύσει τον νομοθετικό και εποπτεύοντα ρόλο του Κοινοβουλίου·

Να ολοκληρώσει βασικά στάδια της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται τροποποιήσεις του νόμου περί της γενικής διοικητικής δικονομίας και του νόμου περί δημοσίων και κρατικών υπαλλήλων, καθώς και η

ισχυροποίηση της Αρχής Διαχείρισης Ανθρώπινων Πόρων και του Κρατικού Ελεγκτικού Οργανισμού, ούτως ώστε να ενισχυθούν ο επαγγελματισμός και η αποπολιτικοποίηση της δημόσιας διοίκησης, καθώς και η διαφάνεια και η αξιοκρατία στις προσλήψεις και τις προαγωγές.

Να ενισχύσει το κράτος δικαίου, ιδίως με αποπολιτικοποιημένες και αξιοκρατικές προσλήψεις των μελών των δικαστικών και εισαγγελικών συμβουλίων και των εισαγγελέων, καθώς και να ενισχύσει την ανεξαρτησία, την αυτονομία, την αποτελεσματικότητα και τη λογοδοσία των δικαστών και εισαγγελέων.

Να βελτιώσει το νομικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της διαφθοράς και να εφαρμόσει τη στρατηγική της κυβέρνησης για την καταπολέμηση της διαφθοράς και το κυβερνητικό σχέδιο δράσης· να δημιουργήσει σταθερό ιστορικό επιδόσεων όσον αφορά τις πρωτόβουλες έρευνες, διώξεις και καταδικαστικές αποφάσεις σε περιπτώσεις διαφθοράς σε όλα τα επίπεδα·

να ενισχύσει τον αγώνα κατά του οργανωμένου εγκλήματος με βάση την εκτίμηση των απειλών, καθώς και με πρωτόβουλες έρευνες, αυξημένη συνεργασία με περιφερειακούς και ενωσιακούς εταίρους, αποτελεσματική επεξεργασία των πληροφοριών σε ποινικά θέματα και με ενισχυμένες ικανότητες επιβολής του νόμου και συντονισμό· να αναπτύξει σταθερό ιστορικό επιδόσεων στον τομέα αυτόν·

Να ενισχύσει την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, με την εναρμόνιση ιδίως της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων στον τομέα της δυσφήμισης και να ενδυναμώσει τη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών·

Να εφαρμόσει το νομικό και πολιτικό πλαίσιο κατά των διακρίσεων, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα· να εγγραφεί το νομικό καθεστώς των εκτοπισθέντων, ιδίως των Ρομά, των Ασκαλί και των Αιγυπτίων, και να διασφαλίσει τον σεβασμό των δικαιωμάτων τους. Τούτο συμπεριλαμβάνει και την υιοθέτηση και εφαρμογή βιώσιμης στρατηγικής για το κλείσιμο του καταυλισμού Konik·

Το Μαυροβούνιο ενθαρρύνεται να συνεχίσει την εποικοδομητική του συμμετοχή στην περιφερειακή συνεργασία και στη σύσφιγξη των διμερών σχέσεων με τις γειτονικές χώρες. Τα εκκρεμή διμερή ζητήματα πρέπει να αντιμετωπιστούν. Η ΣΣΣ πρέπει να εξακολουθήσει να εφαρμόζεται απρόσκοπτα· στη συνάρτηση αυτή, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην αντιμετώπιση των κενών που έχουν εντοπιστεί σε τομείς όπως οι κρατικές ενισχύσεις και η διαμετακομιστική κυκλοφορία. Επιπλέον, η Επιτροπή παροτρύνει ιδιαίτερα τη χώρα να εξακολουθήσει να ενισχύει τη διοικητική της ικανότητα σε όλα τα μέτωπα. Ιδιαίτερες προσπάθειες πρέπει να καταβληθούν όσον αφορά την αποτελεσματικότητα και την αμεροληψία της κρατικής διοίκησης σε ευαίσθητους τομείς, όπως στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος. Οι περιπτώσεις άσκησης βίας και εκφοβισμού κατά δημοσιογράφων και ακτιβιστών ΜΚΟ πρέπει να διώκονται ανελλιπώς. Πρέπει επίσης να αντιμετωπιστούν τα ζητήματα ενδοοικογενειακής βίας, καθώς και της κακής μεταχείρισης και των συνθηκών φυλάκισης που δεν ανταποκρίνονται στα πρότυπα.

Με βάση την πρόοδο που έχει σημειωθεί μέχρι σήμερα, η Επιτροπή συνιστά στο Συμβούλιο να χορηγήσει στο Μαυροβούνιο το καθεστώς υποψήφιου κράτους μέλους.

Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την πρόοδο των απαραίτητων μεταρρυθμίσεων δυνάμει του θεσμικού πλαισίου της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης και θα συνεχίσει τις υποστηρικτικές της προσπάθειες με τον μηχανισμό χρηματοδότησης IPA. Η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση σχετικά με την πρόοδο του Μαυροβουνίου στη δέσμη διεύρυνσης 2011. Η έκθεση αυτή θα εστιάζεται ιδίως στην εφαρμογή των βασικών προτεραιοτήτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν, ούτως ώστε να αρχίσουν οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις.